

Krajowa Rada Regionalnych Izb Obrachunkowych przygotowała raport o stanie i przyczynach zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego. Skontrolowano 90 samorządów: 10 województw, 14 powiatów i 66 gmin.

Samorządy zadłużają się na rozwój

W pierwszych zdaniach sprawozdania czytamy, że absorpcja przez samorząd terytorialny funduszy w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 miała najbardziej znaczący wpływ na wzrost poziomu zadłużenia jednostek samorządowych, przy czym największa dynamika tego wzrostu przypadła na lata 2008-2011. „*Niezaspokojone potrzeby w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej powodowały, że jednostki samorządowe poszukiwały zewnętrznych źródeł finansowania, w szczególności ze środków budżetu UE, przy czym wymóg wkładu krajowego determinował decyzje o zaciąganiu zobowiązań dłużnych. Ze środków europejskich, jako źródeł finansowania podejmowanych przedsięwzięć, korzystały wszystkie objęte kontrolą jednostki samorządu terytorialnego. Skala pozyskiwanych środków prowadziła częstokroć do sytuacji, w której jednostki samorządowe zdobywały się w przeciągu dwóch, trzech lat na wysiłek inwestycyjny, który – mając na względzie ich potencjał ekonomiczny i finansowy – powinien być rozłożony na okres dwu lub trzykrotnie dłuższy.*”

Jednak ta polityka finansowa ma swoje konsekwencje. Z uwagi na istotny wzrost kwoty zadłużenia, pogorszyły się wskaźniki konstruowane w oparciu o relacje: kwoty długu do dochodów bieżących i nadwyżki operacyjnej; kwoty długu do nadwyżki operacyjnej powiększonej o dochody ze sprzedaży majątku, jak również wydatków na obsługę długu do wydatków bieżących i dochodów bieżących.

Za mało się staraliśmy

W opinii kontrolerów Izby, działania badanych jednostek samorządowych zmierzające do zwiększenia nadwyżki operacyjnej, poprzez w szczególności lepsze wykorzystanie przypisanych im źródeł dochodów i optymalizację wydatków nie były adekwatne w stosunku do szybkiego przyrostu zadłużenia i – co z tym immanentnie związane – wzrostu kosztów jego obsługi (dyskonto, odsetki). Oczywiście należy przy tym mieć świadomość ograniczeń jednostek samorządowych w zakresie kreowania nowych źródeł dochodów, jak również ograniczania wydatków w sytuacji zwiększania się obszaru zadań publicznych realizowanych przez samorząd terytorialny, czy też podnoszenia standardów w przypadku tych już wykonywanych.

Zadłużamy przyszłość

Pracownicy RIO formułują także wnioski perspektywiczne. Ich zdaniem, odejście przez ustawodawcę od limitowania kwoty długu i uzależnienie możliwości uchwalenia budżetu od zachowania wskaźnika spłaty zobowiązań skutkuje przenoszeniem istotnych kwot obciążeń na kolejne lata, co zwiększa jednak koszty obsługi długu, a to wpływa na poziom nadwyżki operacyjnej (koszty obsługi zwiększają pulę wydatków bieżących). Może to także prowadzić do podejmowania decyzji o charakterze niegospodarnym (wieloletnia karencja w spłacie kapitału). „Niebezpieczeństwa te są o tyle aktualne, iż od 2015 roku należy zakładać zwiększenie poziomu długu w jednostkach samorządowych, w związku z nową perspektywą finansową UE (lata 2014 - 2020) oraz poszerzeniem zakresu wyłączeń przy obliczaniu wskaźnika spłaty zobowiązań, uwzględniającego dług (i koszty jego obsługi) finansujący wydatki ponoszone w ramach publicznego wkładu krajowego (własnego).

Niby pozytywnie, ale stwierdzono nieprawidłowości i naruszenia prawa

Podczas kontroli ujawniono następujące naruszenia: niezachowania ustawowo określonego wskaźnika długu; finansowania deficytu z niedozwolonych przepisami źródeł; nierzetelnego prognozowania i planowania danych finansowych; brak monitorowania procesów związanych z wykonaniem budżetu, szczególnie w sytuacji zaplanowanego deficytu; dopuszczenia do wystąpienia zobowiązań wymagalnych; nierzetelnego prezentowania w sprawozdaniach finansowych (w tym budżetowych) danych dotyczących długu i jego spłaty; braku wystarczających procedur kontroli zarządczej w zakresie operacji związanych z zaciąganiem długu i jego spłatą; brak należytego monitorowania sytuacji finansowej, w tym poziomu zadłużenia w samodzielnych publicznych zakładach opieki zdrowotnej.

To nie sztuka dla sztuki

Raport został przedstawiony na posiedzeniu sejmowej komisji kontroli państwowej. W ramach rozgorzałej dyskusji przedstawiciel Związku Powiatów Polskich, jako jedynej reprezentowanej korporacji samorządowej, musiał stawać w obronie jednostek samorządu terytorialnego. Wskazywał w pierwszym przypadku, że kreatywna księgowość jest dowodem na osiągnięcie przez samorzady granic wydolności finansowej i sygnałem na konieczność reformy systemu ich dochodów.

Całość tego bardzo ciekawego raportu do przeczytania [TUTAJ](#).

Jak ukryć zadłużenie, czyli... RIO odkrywa sztuki i sztuczki JST a ZPP ripostuje

Kategoria: Felietony

Opublikowano: sobota, 11, październik 2014 00:34

Jarosław Komża

Odsłony: 3381

Źródło: rio.gov.pl